

Nešto o slatkovodnom ribarstvu Holandije

Nedavno je u Holandiji boravila jedna delegacija ribarskih stručnjaka iz Jugoslavije, kao gosti firme »Apeldoornse Nettenfabriek von Zeppelin & Co. N. V.« u Apeldoornu. Tom prilikom razgledali su i neke objekte slatkovodnog ribarstva Holandije, pa o tome iznosim nekoliko podataka.

Slatkovodno ribarstvo Holandije daleko zaostaje po značaju za morskim ribarstvom. Sva produkcija slatkovodnog ribarstva odvija se u nekoliko objekata, dok su otvoreni kanali u većini slučajeva u tolikoj mjeri zagađeni industrijskim otpadnim vodama, da za ribarstvo gotovo i ne dolaze u obzir. Nešto značajnije je to ribarstvo na velikom jezeru Zuider-see (Ijssel-meer), koje se, međutim, isušuje, pa će u skorij budućnosti od svega toga ostati tek nekoliko kanala.

Grupa naših ribarskih stručnjaka u Holandiji.
Foto: Ing. Livojević

Svi ti objekti su u privatnom vlasništvu. Mi smo razgledali nekoliko objekata kompanije »Nederlandse Heide Mij«. Evo o njima nekoliko podataka:

1. Pastrvsko ribogojilište i mrijestilište u Vaassenu

Kao što sam već spomenuo, ovo ribogojilište i mrijestilište nalazi se u potpunoj ravnici. Zaprema površinu od 1.200 m², bazeni su dimenzije 20 X 6 m, zemljani. Ovdje se uzgaja kalifornijska pastrva za konzum. U pojedine bazene stavlja se po 3.000 kom. pastrve i uzgaja se do težine od 180—200 gr, nakon čega se stavlja u prodaju. Nasađuje se jednogodišnji mlađ, i svake godine oko 80 % naraste do konzumne težine. Na taj način proizvede se oko 4.000 kg konzumne pastrve godišnje, što znači, da je proizvodnja oko 30—35.000 kg po hektaru. Za ishranu upotrebljavaju se isključivo kvalitetni klaonički otpaci, koji su tamo izvanredno jeftini: 1 kg tih otpadaka stoji 5 holandskih centi postavno ribnjak, što

Pastrvski ribnjaci u Vaassenu Foto: Ing. Livojević

u našem novcu iznosi oko 8 dinara. Riba je izvanredno lijepa, jednolična i dobro uhranjena.

Vodu dobiva iz jednog potocića, te ju propuštaju kroz filtere od koksa. Voda je mutna, a ljeti se zagrijava i do 23° C.

Mrijestilište je skromno, a rad u njemu obavlja se na klasičan način. Ipak, za čišćenje ikre upotrebljava se malahitsko zelenilo.

U ovom ribogojilištu uzgaja se, također, kalijki koji se prodaje kao ukrasna riba.

2. Ribogojilište Vaassen — »Geelmolen«

U ovom ribogojilištu uzgaja se, također, kalifornijska pastrva za konzum. Ima 35 bazena veličine 12 X 5 m, a proizvodnja iznosi 6—7.000 kg godišnje, ili 28—33.000 kg/ha. Voda je ovdje nešto bistrija i svježija (ljeti do 17° C), ali je nema dovoljno, pa se mora prepuštati iz bazena u bazen.

Ribogojilište 't Hol

Ovo ribogojilište ima 20 bazena veličine 10 X 4 m, a služi isključivo za uzgoj jednogodišnjeg mlađa kalifornijske pastrve za nasađivanje ostalih ribogojilišta. Vode ovdje ima dovoljno, bistra je i svježija.

Šaranski ribnjaci u Emstu

Ovi šaranski ribnjaci, udaljeni od pastrvskog ribogojilišta u Vaassenu svega desetak kilometara, zapremaju površinu od svega 40 ha, dok se na dru-

Mrijestilište u Vaassenu Foto: Ing. Livojević

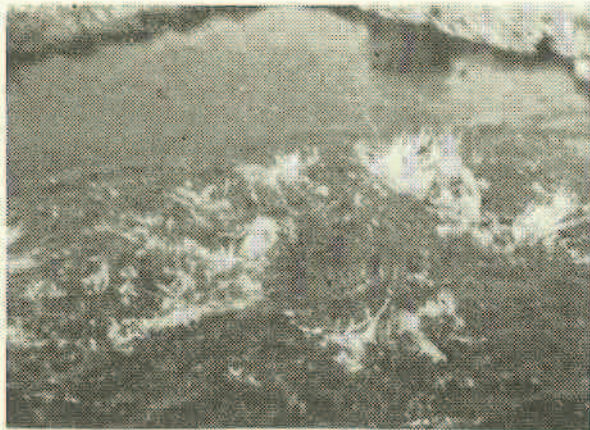
Šaranski ribnjaci u Emstu Foto: Ing. Livojević

gom mjestu nalaze drugi šaranski ribnjaci površine 120 ha. Najveći bazen ove kompanije ima površinu 12 ha. Ribnjaci su plitki, svega oko 60 cm. Tu se uzgaja samo šaran uz nešto linjaka. Riba je izduženog oblika i nepravilnog rasporeda ljusaka, jer dolazi do križanja između ljuskaša i bezljuskaša. Za hranu se upotrebljavaju isključivo žitarice i mlinski otpaci, a proizvodnja iznosi 300—400 kg/ha.

5. Zuider-see (Ijsel-meer)

Sa ovih zatvorenih objekata uputili smo se u Harderwijk na Zuider-see. To je ogromno slatkovodno jezero, odijeljeno od mora golemom branom na sjeveru. U tom jezeru love se velike količine jegulje i nešto bandara. Lov se obavlja u glavnom pomoću bubnjeva, sa ili bez krila, u kombinaciji sa mrežama stajačicama. Međutim, kao što sam već spomenuo, na tom jezeru obavljaju se veliki melioracioni radovi, koji imaju za cilj potpuno isušenje jezera. Do sada je već isušeno oko 50.000 ha zemljišta, koje se sada privodi kulturi. Kako se tamo užurbano radi, to će se i ribolov na tom jezeru uskoro ograničiti na nekoliko kanala, koji će biti ostavljeni za plovidbu.

Na povratku iz Harderwijka posjetili smo i farmu za uzgoj pekinških pataka u Ermelu. Farma pripada firmi »Jansen's Eendenfokkerij N. V.«, Ermelo. Ova farma raspolaže velikim inkubatorima, a u tovilištima drži stalno jato od 20.000 kom. pekinških pataka. Farma raspolaže i vlastitim mlinom i mješavinom koncentriranih krmiva. Uspjesi,

Hranjenje pastrva u Vaassenu Foto: Ing. Livojević

koje postiže ova farma, su svakako zavidni: za 7—8 nedjelja patke dostižu težinu od 2—2,5 kg po komadu i tada se stavljaju u prodaju. Farma, osim toga, prodaje i jednodnevne pačice.

U neposrednoj blizini Amsterdama posjetili smo i radionicu za montažu mreža i bubnjeva, koja usko surađuje sa Apeldoornse Nettenfabriek.

Iako nam je vrijeme bilo ograničeno, a ono što smo imali prilike vidjeti prilično skromno, ipak bi se iz svega toga moglo izvući nekoliko zaključaka:

1. Organizacija rada je uzerna i racionalna. Nigdje nismo vidjeli suvišnog čovjeka. Svim objektima od 1—4 rukovodi samo jedan stručnjak sa svega nekoliko radnika. Za ilustraciju ovoga navodim slijedeće: kad smo stigli na ribogojilište u Vaassenu, zatekli smo tamo samo jednog radnika, kako hrani ribu. Tog istog radnika našli smo nakon izvjesnog vremena na šaranskim ribnjacima u ribolovu sa još četvericom radnika. Na ostalim ribogojilištima nismo zatekli ni jednog radnika, pa niti čuvara, iako je bilo radno vrijeme. Iz ovoga bi se dalo nešto naučiti!

2. Na ni jednom objektu, iako su oni uzorno uređeni, nismo vidjeli niti jednog spomenika, niti monumentalne građevine, kao što je to kad nas običaj! Priložena fotografija mrijestilišta u Vaassenu jasno ukazuje na skromnost i štedljivost, a ipak funkcionalnost tog objekta.

Pastrvski ribnjaci »Geelmolen« Foto: Ing. Livojević

3. Pastrva, naročito kalifornijska, može se uzgajati i u ravnici, a ne treba s njom bježati u izrazito planinske krajeve, daleko od izvora krmiva i sa teškim saobraćajnim prilikama. Glavni uslov za postizanje uspjeha je kvalitetna i jeftina hrana.

4. U pogledu uzgoja šarana smo mi daleko odmakli ispred Holandije, no što se tiče organizacije rada i štedljivosti, mogli bi ipak nešto da naučimo!

Na kraju želim podvući ljubaznost i susretljivost, kojom smo bili primani i susretani na tom putu, naročito od predstavnika firme Apeldoornse Nettenfabriek gg. C. Munka i Schreursa, kao i od strane upravitelja ovih ribarskih objekata, g. J. Doggera, koji nam je vrlo susretljivo pokazao svoje objekte i dao tražene podatke.